

ע"פ 52348/02/15 - פנחס צדוק נגד מפקד כוחות צה"ל באיו"ש, לפי מינוי של היועץ המשפטי לממשלה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני: כב' השופט אהרן פרקש, סגן נשיא
ע"פ 52348-02-15 צדוק נ' מדינת ישראל
כב' השופט משה יועד הכהן
כב' השופטת עירית כהן

המערער
נגד
המשיבה
פנחס צדוק
מפקד כוחות צה"ל באיו"ש
ע"י עו"ד דניאל רובינס
לפי מינוי של היועץ המשפטי לממשלה

פסק דין

ערעור על הכרעת הדין מיום 14.12.14 ועל גזר הדין מיום 13.1.15, בת"פ 375/13 של בית המשפט לעניינים מקומיים במעלה אדומים (כב' השופט מ' כדורי).

כתב האישום, הכרעת הדין וגזר הדין בבית משפט קמא

1. נגד המערער הוגש כתב אישום ובו נאמר, כי המערער מתגורר בשכונת "גני מודיעין" אשר בתחום השיפוט של הועדה המקומית לתכנון ובנייה של עיריית מודיעין עילית (להלן: "העיריה").

בשנת 2012, או בסמוך לכך, ביצע המערער בנכס עבודות בנייה בשטח של כ- 34 מ"ר, שבאו לידי ביטוי בתוספת בנייה על הגג, תוספת מדרגות פלדה חיצוניות, תוספת מרפסת רביעית מעבר למספר שבהיתר ובניית כל המרפסות בסטייה מההיתר, וכן בשינויים בפתחי הבית. העבודות הללו בוצעו ללא היתר מאת הועדה המקומית לתכנון ובנייה, על אף שביצוען טעון היתר. למערער הוצאו התראות לביצוע שנמסרו לו, אך הוא לא ביצע אותן בזמן הקבוע בהן, לא הרס ולא תיקן את אשר בנה ללא רישיון ולא כדין, ולא השיב את המצב לקדמותו.

המערער השתמש בתוספות אלו שלגביהם לא ניתן היתר בנייה.

2. על כך הואשם המערער באי קיום התראה וביצוע עבודה ו/או בנייה הטעונים רישיון ללא רישיון, מתוך סטייה ממנו, ועשיית שימוש בבניין שנבנה ללא רישיון, עבירות לפי סעיפים 34, 37ב' ו- 38 לחוק תכנון ערים כפרים ובניינים מספר 79, משנת 1966.

3. המערער טען טענות מקדמיות וכן כפר בכל עובדות כתב האישום. מטעם המשיבה העיד פקח הבנייה שמעון בן חמו, אשר צילם את תוספות הבנייה שפורטו בכתב האישום, ומטעם המערער העיד הוא עצמו, מהנדסת העיר מודיעין עילית, הגב' שרית שולציין, ומר יוסף חוברה.

4. בהכרעת הדין מיום 14.12.14 זיכה בית המשפט את המערער מעבירה של אי קיום התראה, ומעבירות של ביצוע בנייה בקשר להוספת מרפסת רביעית ושינויים בפתחי הבית, והרשעו בעבירות של ביצוע בנייה של תוספת בנייה לגג ותוספת מדרגות פלדה חיצוניות.

5. בית המשפט דחה את טענתו המקדמית של המערער שכתב האישום הוגש נגדו עקב רדיפתו בשל היותו חושף שחיתויות, בנימוק, כי לא עלה בידי המערער להוכיח טענתו זו. בעניין זה סמך בית המשפט על עדותו של עד התביעה, הפקח בן חמו, אשר תאר הגעתו למקום בעניין אחר, ואז הבחין כי מבוצעות עבודות בנייה במקום, וכי הבניין שהמערער הוא בעל הזכויות בו, נבנה בחריגה מהיתר. העד דחה לחלוטין את סברתו של המערער כי מדובר באכיפה כלפי תושביה הספרדיים של העיר, והבהיר כי הוא עצמו ספרדי ואין כל בסיס לסברתו של המערער בעניין. בית משפט קמא לא מצא סיבה לפקפק בגרסת העד, ומטעם המערער לא הוגשה כל ראיה לסתור גרסה זו. בית המשפט מצא להתחשב במיוחד בכך, כי חודשים מספר לפני עדותו של מר בן חמו לפניו, סיים העד את עבודתו בעירייה ואין יסוד להעמיד בספק את האובייקטיביות שלו.

6. בית המשפט קבע בהכרעת הדין, כי אינו מתעלם מטענת המערער כי ברחבי העיר בוצעו עבירות בנייה בהיקף עצום, על אף שטענה זו לא הוכחה כדבעי על ידי המערער. בית המשפט ציין, בהסתמכו על מסמך של העירייה מיום 21.10.14, כי בשנים האחרונות, מיום 1.1.11 ועד למועד כתיבת המסמך, הוגשו ברחבי העיר 47 כתבי אישום, מהם 19 כתבי אישום בשכונת "גני מודיעין", השכונה בה מתגורר גם המערער. עוד הוסיף בית המשפט, כי המערער לא הוכיח כי באזורים אחרים בעיר מתקיימות עבירות בנייה אשר על פי הקריטריונים שנקבעו להגשת כתבי אישום היה מקום להגשתם בהיקף נרחב, בעוד באזור מגוריו של המערער, עבירות מסוג זה מתקיימות בהיקף מצומצם באופן יחסי. כן נאמר, כי למרבה הצער לא ניתן לצפות כי כל עבירות הבנייה ייאכפו ובמיוחד נכונים הדברים לאור היקף הפיקוח המצומצם העומד לרשות רשויות האכיפה.

7. בית המשפט דחה גם את טענתו של המערער, כי הוא נרדף בשל היותו חושף שחיתויות, שכן לא השתכנע כי פעולות האכיפה שננקטו נגד המערער נבעו מכך שפנה בעתירה לבג"צ בדבר עבירות הבנייה ברחבי העיר. בית המשפט קבע, כי מהנדסת העיר, העדה מטעמו של המערער, הבהירה כי למערער מספר נכסים בעיר, אשר עבירות הבנייה שבוצעו בהם הינן ניכרות, טענה שלא נסתרה על ידי המערער, ויש בכך כדי להבהיר היטב מדוע ננקטות פעולות רבות יותר נגד המערער. עוד הוסיף בית המשפט, כי חשיפת שחיתויות, כטענת המערער, אינה מהווה הגנה מפני ביצוען של עבירות, וכי גם אדם הנושא על כתפיו את עול חשיפת השחיתויות, וגם מי שמבקש לגרום לגורמי האכיפה להעמיק ולהרחיב את פעולותיהם, אינו רשאי להפר את החוק. גם אדם זה כפוף להוראות החוק, ואינו רשאי לבנות ללא

רישיון, או לבצע עבירות בנייה אחרות.

8. אשר להרשעתו של המערער בתוספת בנייה על הגג ותוספת מדרגות פלדה חיצוניות, קבע בית המשפט, כי המערער בעצמו מאשר בעדותו כי ביצע עבודות בנייה בשטח הגג. אומנם לטענת המערער עשה זאת על מנת למנוע בעיות רטיבות במבנה, ואולם גם ביצוען של עבודות מסוג זה לא היה רשאי לבצע ללא קבלת היתר. עוד הוסיף בית המשפט, כי כבר בתשובתו לאישום, הודה המערער כי החליף את גרם המדרגות והציב גרם מדרגות ממתכת, חלף גרם מדרגות קודם שהיה במקום. כן סמך בית המשפט על עדותו של מר בן חמו, כי בעת שביקר באזור הנכס הבחין כי מבוצעות עבודות בנייה במקום, עדות שנתמכה בתמונות שצולמו על ידו.

בית המשפט דחה את טענת המערער, כי ביצע את העבודות על פי היתר קיים. נקבע, כי המערער אישר בעדותו כי בתיק הנכס לא קיים היתר מאוחר להיתר שהוצג על ידו, היתר התומך דווקא בגרסת המשיבה לפיה השטח המבונה המותר לנכס של המערער הינו 219.91 מ"ר, כאשר השטח המבונה שנמדד בנכס הוא של 253 מ"ר. עוד קבע בית המשפט, כי המערער אף מאשר שלא החזיק בפועל בהיתר מאוחר להיתר האמור שהציג. בית המשפט גם ציין, כי ההיתר לבנין קובע במפורש שמדובר בבית חד-משפחתי ולעומת זאת המערער אישר בעדותו כי הנכס פוצל לשלוש יחידות.

על יסוד זאת, הורשע המערער בביצוע תוספת בנייה על הגג, והוספת מדרגות פלדה חיצוניות.

9. בגזר הדין ציין בית המשפט, כי העבירה על חוקי התכנון והבנייה הינה עבירה חמורה, בגינה נדרשת ענישה מחמירה, על-מנת למגר את התופעה. לחובתו של המערער עומדת העובדה שהמדובר בהרשעה שלישית בעבירה על דיני התכנון והבנייה, וכן יש להביא בחשבון את היקפה ומהותה של הבנייה שבוצעה על ידו. לקולא, שקל בית המשפט את נסיבותיו האישיות הלא פשוטות של המערער, אב ל-11 ילדים, כאשר אחד מבניו סובל מנכות קשה מאוד. כן התחשב בית המשפט בכך, שהמערער זוכה משני סעיפים של בניית מרפסת רביעית בניגוד להיתר, בניית מרפסות בסטייה מן ההיתר ושינוי בפתחי הבית.

10. בית המשפט גזר על המערער קנס בסך של 18,000 ₪, חתימה על התחייבות על סך 30,000 ₪ להימנע מלעבור על עבירה בה הורשע, או עבירה של הפרת צו שיפוטי, למשך שלוש שנים מיום מתן גזר הדין. כן הורה בית המשפט למערער להתאים את הבנייה לתוכניות ולהיתרי הבנייה החלים באזור, לרבות בדרך של מילוי, אטימה והריסת הבנייה המפורטת בהכרעת הדין וזאת עד ליום 30.7.15.

11. על כך הערעור שלפנינו.

עיקרי טענות הצדדים בערעור

12. בהודעת הערעור שהגיש המערער, שלא היה מיוצג, שב המערער על טענותיו המקדמיות לפני בית משפט קמא, וציין כי הגיש עתירה לבג"צ בנושא הבנייה הבלתי חוקית בכל רחבי העיר (בג"צ

עמוד 3

1628/12), עתירה אשר הובילה לדעתו להגשת כתב האישום נגדו במסגרת רדיפתו על ידי העיריה. עוד ציין, כי במסגרת תצהיר שהגישה העירייה לבג"צ, נטען, כי חריגת הבנייה בנכס עומדת על 152 מ"ר ובכתב האישום שהוגש נגדו, מדובר על 34 מ"ר בלבד. לדעת המערער "אין ספק שמדובר ברדיפה גרידא, ובהכפשה והשחרה כדי לכסות על העבירות של תכנון ובנייה בכל רחבי העיר". לטענתו, התעלם בית משפט קמא מהודאתה של מהנדסת העיר, אשר לדבריו אמרה לו בעקבות הגשת הבג"צ נגד העיריה "אל תדאג, אנחנו מכינים לך הפתעות וכתבי אישום חדשים ונטפל בך כמו שצריך", דברים שלא הוכחו על ידה. לשיטת המערער, המדובר באיומים של עובד ציבור בשערי בית המשפט עקב חשיפת שחיתויות בתכנון ובנייה בכל רחבי העיר.

עוד הלין המערער על כך, כי המועד של היתר הבנייה השני שציין אינו ברור כלל, ועל העיריה הייתה החובה להוכיח מעמדו של היתר זה, ומשכשלה לעשות כן, ידה על התחתונה. לדבריו, אין כל ספק כי מדובר בשני היתרים שונים, שנתקבלו עוד לפני 20 שנה, על ידי הבעלים הראשון של הנכס. עוד ציין המערער, כי הודיע לבית המשפט כי לא הוא בנה את השלד של 34 מ"ר אלא רכש את הבית במצבו הוא, וכן העיד עד מטעמו, מר יוסף חוברה, מתווך במקצועו, שמכיר את הבית במצבו הנוכחי מזה שנים רבות בטרם רכש אותו המערער, וכי בנכס היו קיימות מדרגות חיצוניות וכל פועלו של המערער היה להחליף את אותן מדרגות בגרם מדרגות חדש למניעת סכנה.

עוד טען המערער, כי המשיבה לא הוכיחה כי הוא בנה את השלד של 34 מ"ר אלא עסק באיטום של קירות השלד בלבד שהיו קיימים שנים רבות, ודרכם חדרו מים לבית.

לתמיכה בטענתו להגנה מן הצדק נוכח חריגות הבנייה הרבות בעיר מודיעין עילית, צרף המערער להודעת הערעור צילומים רבים, אשר לטענתו צולמו בשכונת "גני מודיעין", שכונת מגוריו, ובהן נראות מדרגות חיצוניות שנבנו ללא היתר, ועל כן לטעמו יש לקבל את טענתו להגנה מן הצדק.

13. בדיון לפנינו שב המערער על עיקרי טענותיו והוסיף, כי המדובר בבנין שנבנה לפני כ- 20 שנה, בניין שרכש בשנת 2010, אשר היו קיימות בו בעיות רטיבות רבות, וכי עסק רק באטימה של הבניין ולא בבנייה, או בתוספת בנייה. לדבריו, חומרי הבנייה שהיו בחצר הבית אינם קשורים לבנייה. המדובר בשלושה משטחים של אבן שעמדו שם 10 שנים והוא לא השתמש בהם מעולם. אין מגורים בקומה העליונה של הבניין, ואין במקום גג. כל אשר עשה היה לאטום את הבית בחומרים נוגדי מים. אשר להחלפת המדרגות, שב ואישר המערער גם לפנינו, כי אכן החליף את גרם המדרגות, שכן המדרגות הקודמות היו ישנות ורעועות והיו סכנה.

14. ב"כ המשיבה ביקש להותיר את קביעותיו של בית משפט קמא על כן. לדבריו, מהראיות שהוגשו עולה כי ההיתרים שהציג המערער הינם ישנים, כי תוקפו של כל היתר הוא לשנה בלבד, והמערער לא הציג כל היתר חדש מהתקופה האחרונה, המתיר לו לעשות את העבודות כפי שפורטו בכתב האישום. עוד ציין, כי הפקח העיד שראה את החומרים וכי יש חריגות בנייה בקומה העליונה וכן באשר למדרגות

הנמצאות שם. לשיטתו, השילוב של קיומם של חומרי הבנייה, עם הבנייה למעלה והמדרגות החדשות הביאו להגשת כתב האישום נגד המערער.

דין והכרעה

15. לאחר שנתנו את דעתנו לטענות המערער וב"כ המשיבה, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

16. הכרעת הדין מבוססת בעיקרה על עדותו של פקח הבנייה, אשר הגיע לביתו של המערער, וצילם את הנכס ואת הממצאים בחצר. כך, בצילום מיום 22.12.11 נראית תוספת הבנייה בקומה העליונה בביתו של המערער. בנוסף, בתמונות מיום 1.1.12, 15.1.12, 27.3.12 נצפים בלוקים וחומרי בנייה בחצר הבניין, וכן תוספת הבנייה שנבנתה בקומה העליונה מבלוקים. בצילומים ממועד מאוחר יותר, מיום 12.9.12, נצפית תוספת הבנייה בקומה העליונה כשהיא מצופה כבר בטיח וכן גרם המדרגות שהתקין המערער. בצילומים מיום 12.2.13 נראית תוספת הבנייה כשהיא גמורה וחלונות מורכבים בה וכן מרפסת ומעליה גג (ת/4). המערער לא הפריך את הממצאים הללו ועל כן צדק בית המשפט כשאימץ את עדותו של הפקח. מכל מקום המדובר בקביעה עובדתית והתרשמות מעדים, שאין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בכגון דא.

נוסיף, כי גם אם ניתן משקל לעדותם של מר חוברה ושל המערער - כי תחילת תוספת הבנייה נעשתה קודם לרכישת הבית על ידי המערער בשנת 2010, ואינו קובעים מסקנה זו שכן העדים לא העידו לפנינו, ולערכאה הדיונית יתרון על פנינו בשל כך - עדיין יש מקום להכרעתו של בית משפט קמא ולהרשעתו של המערער. שכן, על פי התמונות השלים המערער את הבנייה, הוסיף חלונות ועוד, וכידוע "אין המלאכה נקראת אלא על שם גומרה" (בבלי, סוטה, דף יג' ע"ב; דברים רבה ח, ד; מדרש תנחומא פרשת עקב, ו').

17. אכן, המערער הציג שני היתרי בנייה מלפני כעשרים שנה, ואולם לא יכול להיות חולק כי היתרים אלה אינם מתייחסים למלוא היקף השטח בפועל שמחזיק המערער כיום, 253 מ"ר. אין גם חולק כי לתוספת הבנייה, אשר על פי התצלומים נבנתה בשנים האחרונות, לא הוצג היתר בנייה. המערער גם לא טען כי טרח לבקש היתר בנייה לתוספת הבנייה על הגג ולהחלפת גרם המדרגות, אשר מן הדין היה לבקשו. לא היה מקום לבצע את העבודה, גם את עבודות האיטום הנטענות על ידי המערער, ללא היתר שכזה.

בצדק דחה בית משפט קמא את טענות המערער שלא בנה את תוספת הבנייה והחליף את גרם המדרגות. שכן, אף אם אומנם לא נצפה המערער בעצמו מבצע את תוספת הבנייה והחלפת גרם המדרגות, אזי, על פי הראיות הנסיבתיות -הימצאות הבלוקים וחומרי הבנייה בחצר ביתו של המערער, תוספת הבנייה הנצפית בתמונות על הקומה העליונה שנעשתה מבלוקים, ולאחר מכן צופתה בטיח, ואולי גם בחומרי איטום כטענת המערער, התקנת חלונות וגרם מדרגות חדש במקום - כל אלו נדרשו להיתר בנייה אשר לא נמצא בידיו של המערער ובדין הורשע בגין כך.

18. בצדק דחה בית משפט קמא גם את טענותיו המקדמיות והאחרות של המערער. ככל שטוען המערער

שברחבי העיר קיימות חריגות בנייה רבות כפי שלטענתנו נחזות ב- 1,000 התצלומים שהגיש לעירייה, הרי התחייבה העירייה בפני בג"צ לפעול ככל שניתן נגד חריגות הבנייה. על-פי עדות מהנדסת העיר, אכן נעשו פעולות לאכיפת החוק והגשת כתבי אישום, וזאת במסגרת כוח האדם המצומצם המצוי ברשות העירייה.

אכן, יש מקום לפעול להגדלת צוות האכיפה והגברתה, ואולם אין בכך משום טענת הגנה למערער לכתב האישום שהוגש נגדו, אשר אינו חורג ממסגרת ההסדר בבג"צ שהוגש על ידו. כמו כן, יש לאמץ את מסקנתו של בית משפט קמא לדחיית טענת המערער כי קיימת אכיפה מוגברת נגד ספרדים בעיריית מודיעין עילית. כפי שנקבע, טענתו זו של המערער לא הוכחה.

19. אשר לטענת המערער כי מהנדסת העיר איימה עליו בשערי בית המשפט, אף בכך אין משום טענת הגנה לחריגות הבנייה שביצע.

20. כן לא מצאנו טעם בטענותיו הנוספות של המערער, והערעור נדחה.

המזכירות תשלח העתקים לבאי כוח הצדדים.

ניתן היום, כ"א סיוון תשע"ה, 08 יוני 2015, בהעדר הצדדים.

עירית כהן, שופטת

**משה יועד הכהן,
שופט**

**אהרון פרקש, סגן נשיא
[אב"ד]**